18.10.2024

Valtiovarainvaliokunnan lausuntopyyntö, HE 154/2024 vp

HE 154/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarviosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Valtiontalouden yhdistellyt laskelmat

Hallitus on antanut esityksen laiksi valtion talousarviosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Esityksen mukaan valtion tilinpäätöksen yhteydessä esitettäisiin jatkossa valtiontalouden yhdistellyt laskelmat, jotka kattaisivat valtion talousarviotalouden, talousarvion ulkopuolella olevat valtion rahastot ja valtion liikelaitokset. Laskelmat antaisivat nykyistä kattavamman kokonaiskuvan valtiontalouden tuotoista ja kuluista sekä taloudellisesta asemasta.

Laskelmat sisältäisivät:
1) tuottoja ja kuluja kuvaavan tuotto- ja kululaskelman,
2) varainhoitovuoden päättymisajankohdan taloudellista asemaa kuvaavan taseen,
3) rahavirtoja kuvaavan rahoituslaskelman sekä
4) oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tarpeelliset liitetiedot.

Yhdistellyt laskelmat laadittaisiin ensimmäisen kerran keväällä 2026 varainhoitovuoden 2025 tiedoista. Laskelmat liitteineen laatisi Valtiokonttori valtiovarainministeriön määräämien kaavojen mukaan.

Yhdistellyissä laskelmissa ei ole kyse valtion konsernitilinpäätöksessä. Tarkoitus on kuitenkin säätää asetuksella hallituksen vuosikertomuksessa esitettävistä valtiokonsernin tuottoja ja kuluja sekä varallisuusasemaa kuvaavista laskelmista, joissa valtiontalouden yhdisteltyihin laskelmiin on yhdistelty olennaisilta osin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa (1368/2007) tarkoitetut valtio-omisteiset yhtiöt pääomaosuus- tai sitä vastaavalla menetelmällä.

Hallituksen vuosikertomus

Valtiontalouden yhdisteltyihin laskelmiin liittyvät muutokset sivuavat myös hallituksen vuosikertomukseen liittyvää sääntelyä. Hallituksen vuosikertomusta koskeva sääntely jakaantuisi jatkossakin valtioneuvostosta annettuun lakiin (175/2003), jäljempänä valtioneuvostolaki ja valtion talousarviosta annettuun lakiin (423/1988), jäljempänä talousarviolaki. Valtioneuvostolakiin sisältyisi hallituksen vuosikertomusta koskeva perussäännös ja viittaus talousarviolaissa olevaan täydentävään sääntelyyn. Talousarviolaissa säädettäisiin julkista taloutta, valtiontaloutta sekä valtion toimintaa ja sen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta koskevista tiedoista. Valtioneuvostolakiin lisättäisiin asetuksenantovaltuus hallituksen vuosikertomukseen sisällytettävistä tiedoista koskien hallituksen toimintaa ja vuosikertomuksen laatimisessa noudatettavista menettelytavoista. Tarkoitus on antaa yksi yhteinen asetus hallituksen vuosikertomuksesta.

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

puh. 0295 16001 (vaihde)
valtiovarainministerio@vm.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
valtiovarainministerio@vm.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

Asetusten- ja määräystenantovaltuudet

Hallituksen esityksen tavoitteena on selkeyttää ja täsmentää asetusten- ja määräystenantovaltuuksia. Talousarviolain asetuksenantovaltuudet eivät kaikilta osin vastaa nykyisiä asetustenantovaltuuksille asetettuja tarkkarajaisuutta ja täsmällisyyttä koskevia vaatimuksia. Lisäksi valtion talousarviosta annetussa asetuksessa (1243/1992), jäljempänä talousarvioasetus on sellaisia viranomaisten määräystenantovaltuuksia, joiden pitäisi olla laissa. Määräystenantovaltuudet on tarkoitus kumota talousarvioasetuksesta.

Muutoksiin liittyvät muut lait

Talousarviolain lisäksi esitetään muutettavaksi 12 muuta lakia. Talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen osalta esitetään, että rahastojen tilinpäätökset tulisi vahvistaa huhtikuun 15. päivään mennessä.

Valtion liikelaitoksista annettuun lakiin (1062/2010) esitetään muutoksena, että eduskunta päättäisi valtion talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä liikelaitoksen seuraavalla tilikaudella tehtävien investointisitoumusten enimmäismäärästä. Muutosta esitetään sovellettavaksi valtion vuoden 2026 talousarvioesityksestä lähtien.

Vaikutukset

Valtiontalouden yhdisteltyjen laskelmien laatiminen olisi Valtiokonttorin uusi lakisääteinen tehtävä. Talousarvion ulkopuolisten valtion rahastojen tulisi toimittaa tietoja valtion keskuskirjanpitoon nykyistä laajemmin. Osa rahastoista joutuisi myös nopeuttamaan tilinpäätösten hyväksymis- ja vahvistamisaikatauluja. Jatkossa myös valtion liikelaitokset toimittaisivat tietoja valtion keskuskirjanpitoon. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksella olisi velvollisuus jatkossa pitää yllä keskuskirjanpidon järjestelmissä tarvittavia toiminallisuuksia yhdisteltyjen laskelmien tuottamiseksi.

Lisätiedot

Budjettineuvos Timo Hattinen, etunimi.sukunimi(at)gov.fi